

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 20.9.2007
KOM(2007) 545 galutinis

KOMISIJOS DARBO DOKUMENTAS

ES vystymosi politikos darnos ataskaita

{SEC(2007)1202}

TURINYS

1.	Įvadas.....	3
2.	Pagrindinės išvados	3
2.1.	Prekyba	4
2.2.	Aplinka	5
2.3.	Klimato kaita	5
2.4.	Saugumas.....	6
2.5.	Žemės ūkis.....	6
2.6.	Žuvininkystė.....	6
2.7.	Socialinė globalizacijos, užimtumo ir tinkamo darbo dimensija.....	7
2.8.	Migracija.....	7
2.9.	Moksliniai tyrimai	7
2.10.	Informacinė visuomenė	8
2.11.	Transportas	8
2.12.	Energetika.....	9
3.	Išvada.....	9

1. ĮVADAS

Besivystančioms šalims didelę įtaką daro ne tik vystomasis bendradarbiavimas, bet ir kitos politikos sritys. Europos Sąjungos (ES) sukurtos Vystymosi politikos darnos (VPD) koncepcijos tikslas – užtikrinti šių politikos sričių ir vystymosi tikslų sąveiką. Tai savo ruožtu padidins vystymosi pagalbos veiksmingumą. ES įsipareigojus žymiai padidinti oficialią pagalbą vystymuisi, itin svarbu tapo užtikrinti, kad ši pagalba būtų veiksmingai panaudojama ir neiššvaistoma dėl politikos sričių nedarnumo.

Šios ataskaitos¹ tikslas – aptarti ES pažangą skatinant kuo didesnę įvairių su besivystančiomis šalimis susijusių politikos sričių darną ir nustatyti pagrindinius neišspręstus klausimus, dėl kurių reikės imtis tolesnių veiksmų.

Politikos pagrindas, kuriuo remiantis pateikiama ši ataskaita, buvo nustatytas 2005 m. kartu su kitomis priemonėmis, priimtomis siekiant greitesnio Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimo². Šie įsipareigojimai aukščiausiu politiniu lygiu buvo patvirtinti Europos konsensusu dėl vystymosi³.

Ši ataskaita yra VPD taikymo vertinimo pagrindas. Ja turėtų būti prisidedama prie informacijos sklaidos ir daroma įtaka visų ES suinteresuotųjų šalių (tarp jų – Europos ir nacionalinių parlamentų, vystymosi ir kitose susijusiose politikos srityse veikiančių pilietinės visuomenės organizacijų) diskusijoms siekiant labiau įtvirtinti VPD. Ataskaita skirta ir valstybėms narėms, ir ES. Todėl tikimasi, kad ji paskatins valstybių narių vidaus diskusijas.

2. PAGRINDINĖS IŠVADOS

ES įgyvendinamų organizacinių jos politikos sričių ir vystymosi tikslų darnos gerinimo priemonių rezultatai įvairūs:

- ES institucijose padidėjo informuotumas apie kitų nei vystymosi ES politikos sričių išorės poveikį ir regis, kad VPD svarba plačiai pripažinta – tai matyti iš daugelio valstybėse narėse, ES ir Komisijos įgyvendinamų VPD mechanizmų. Buvo nustatytos tinkamos politikos sistemos, procedūros ir priemonės VPD skatinti, o dabar jos turi būti sistemingiau naudojamos ir, jei reikia, tobulinamos bei pritaikomos remiantis patirtimi;
- Komisija taiko keletą atitinkamų mechanizmų, pavyzdžiui, tarnybų tarpusavio konsultacijas, poveikio vertinimo sistemą ir sudarė tarnybų grupę, kurios tikslas – skatinti VPD įgyvendinimą. Taryboje didelė pažanga buvo pasiekta dėl pirmininkaujančios valstybės narės veiksmų, tačiau, kaip pabrėžė valstybės narės, VPD dar nepakankamai įtraukta į oficialių sprendimų priėmimo procesą. Europos Parlamento vystymosi komitetas vis labiau įsitraukia į VPD įgyvendinimą skelbdamas ataskaitas, reikšdamas nuomonę plenariniuose posėdžiuose ir dalyvaudamas susijusioje veikloje;

¹ Ši ataskaita parengta remiantis Komisijos tarnybų ir valstybių narių atsakymais į 2007 m. sausio mėn. pateiktą klausimą.

² 2005 m. gegužės 12 d. Komisijos komunikatas *Vystymosi politikos darna – Spartinti pažangą siekiant Tūkstantmečio plėtros tikslų*, COM(2005)134 galutinis, ir 2005 m. gegužės mėn. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos (GAERC) išvados dėl Tūkstantmečio vystymosi tikslų (dokumento Nr. 9266/05).

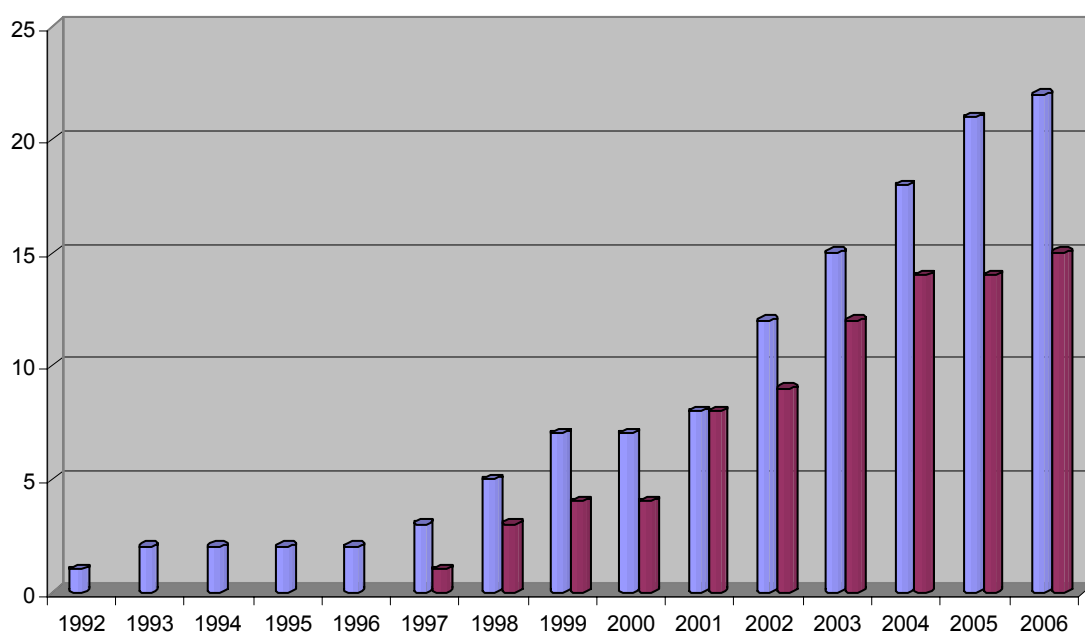
³ 2005 m. gruodžio mėn. Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų, Europos Parlamento ir Komisijos bendras pareiškimas: Europos konsensusas dėl vystymosi (OL 2006/C 46/01).

- nepaisant šių pastangų, VPD įgyvendinimas Europos Sąjungoje dar tik prasideda. Dažnai trūksta pajėgumų, o departamentai, kurių veikla nesusijusi su vystymusi, nepakankamai informuojami. Šios ataskaitos rengimas jau savaime galėtų prisidėti prie geresnės padėties;
- bendrai valstybės narės mano, kad siekiant VPD daugiau pažangos padaryta ES, o ne nacionaliniu lygiu;
- pagrindinės VPD kliūtys – politinių prioritetų konfliktai arba skirtingi valstybių narių ir besivystančių šalių interesai.

VPD mechanizmų įgyvendinimo pažanga

Mėlyna spalva: ES valstybių narių ir institucijų, kurių oficialiuose dokumentuose minima VPD, skaičius

Violetinė spalva: ES valstybių narių ir institucijų, kuriose VPD tapo praktiškai įgyvendinamu įsipareigojimu, skaičius

Šaltinis: ECDPM, ICEI, dalyviai

2.1. Prekyba

- Prekyba yra labai svarbi priemonė ekonomikos augimui, todėl šalys deda daug vilčių į prekybos poveikį mažinant skurdą. Nors vien tik prekyba negalima išspręsti vystymosi problemų, atvira prekyba ir parama tiekimo pajėgumams yra svarbios bet kurios nuoseklios vystymosi strategijos dalys.
- Dabartinė patekimo į EB rinką tvarka yra gana palanki besivystančioms šalims, tačiau jos vis dar susiduria su kai kuriomis kliūtimis. Todėl skurdžiausios šalys tarptautinėje prekyboje dalyvauja nežymiai. Siekdama joms padėti integruotis į pasaulio ekonomiką, ES ėmėsi keleto iniciatyvų. Pavyzdžiui, ji viena iš pirmųjų pasiūlė, kad vystymasis taptų svarbiausiu PPO diskusijų klausimu, ir nuo to laiko aktyviai siekė sėkmingo Dohos vystymosi programos įgyvendinimo. Ekonominės partnerystės susitarimai su AKR šalimis, dėl kurių vyksta derybos, sudaryti kaip visapusišku požiūriu į vystymąsi paremti ilgalaikės partnerystės susitarimai.

- 2005 m. pritarta Bendrosios preferencijų sistemos reformai, todėl dabar sistemos naudotojams suteikiama daugiau stabilumo, nuspėjamumo ir prekybos galimybių. Be to, pagrindines tarptautines tvaraus vystymosi, darbo teisių ir gero valdymo konvencijas ratifikavusioms bei veiksmingai įgyvendinančioms šalims suteikiama papildomų lengvatų.
- Be to, siekdamas skatinti vystymąsi ir užkirsti kelią pažeidimams, Komisija šiuo metu peržiūri savo preferencines kilmės taisykles, norėdama jas supaprastinti, padaryti skaidresnėmis ir paprasčiau taikomomis.
- Į savo derybų darbotvarkę ES įtraukia pagalbą prekybai, išipareigodama iki 2010 m. kasmet suteikti 2 mlrd. EUR ir padėti besivystančioms šalims pasinaudoti esamomis ar naujomis prekybos galimybėmis, įgyvendinti naujus susitarimus, o prireikus – prisitaikyti prie kintančių užsienio prekybos sąlygų.

2.2. Aplinka

- Nors aplinkos problemos daro poveikį visiems, atskiruose regionuose ar šalyse joms teikiama nevienoda svarba. Daugelyje besivystančių šalių (o gal ir visose) tiesiogiai kyla aplinkos niokojimo pavojus, o neturtingieji dažniausiai labiausiai kenčia nuo aplinkos problemų.
- Atnaujintoje ES Tvaraus vystymosi strategijoje (TVS)⁴ pabrėžiama, kad ekonominiai, socialiniai ir aplinkos tikslai stiprina vienas kitą bei akcentuojama darbo su užsienio partneriais svarba.
- ES aplinkos politikos teigiamas poveikis besivystančioms šalims dažniausiai yra netiesioginis ir pasiektas plintančiu poveikiu, pavyzdžiui, biologinės įvairovės išsaugojimu arba taikant vartotojų apsaugos nuo aplinkos pavojų priemones. ES taip pat aktyviai palaiko aplinkos viešųjų gėrybių tiekimą, dėl kurio sudaromi daugiašaliai aplinkos apsaugos susitarimai. Be to, Komisija ir ES valstybės narės remia veiksmingą besivystančių šalių dalyvavimą tokiuose susitarimuose. ES taip pat pasiruošusi padėti besivystančioms šalims prisitaikyti prie besikeičiančių ES aplinkos standartų.

2.3. Klimato kaita

- Klimatas kinta visose šalyse, tačiau pirmiausia ir labiausiai tai pajus besivystančios šalys bei skurdžiausi gyventojai. Taigi visos pagal ES klimato politiką dedamos pastangos siekiant ilgalaikio tikslo – apriboti bendros vidutinės pasaulio temperatūros augimą iki lygio, kuris neviršytų daugiau kaip 2 °C ikipramoninio laikotarpio temperatūros – atneš tiesioginės ar netiesioginės naudos šioms šalims.
- Šalims partnerėms netiesioginės naudos taip pat suteiks teigiami mokslinių tyrimų programų ir investicijų į atitinkamas technologijas rezultatai.
- Biokuro srities politikos vystymas tarptautiniu lygiu darytų teigiamą poveikį besivystančių šalių gamybos pajėgumams, o neigiamą – jei būtų nepaisoma tvarumo kriterijų, pavyzdžiui, besivystančiose šalyse iškertami miškai, sumažėtų dirvožemio derlingumas, pritrūktų vandens ar maisto.
- Reikia pasiekti didesnės pažangos į politinį dialogą su besivystančiomis šalimis ir vystomojo bendradarbiavimo programas įtraukiant klimato kaitos problemas. Svarbus žingsnis to siekiant – Komisijos pasiūlymas sukurti ES ir jos partnerių besivystančių šalių (ypač mažiausiai išsivysčiusių ir kitų pažeidžiamų besivystančių šalių) Pasaulinį klimato kaitos aljansą.

⁴ 2006 m. birželio 26 d. Tarybos dokumentas 10917/06.

2.4. Saugumas

- Nors pasaulyje sumažėjo konfliktų, pilietiniai vidaus karai niokoja šalis, o saugumo stoka žlugdo teisėtus žmonių lūkesčius.
- ES taiko įvairias priemones saugumo ir vystymosi srityse. Pastaruoju metu ji nuolat stiprina šių abiejų sričių ryšius. Tačiau užtikrinti saugumo ir vystymosi darną ne tik svarbu, bet ir sunku. Dėl problemų pobūdžio kylantys struktūriniai sunkumai, sprendimos problemos, situacijų, kuriose šios problemos iškyla, įvairovė ir ES kaip saugumo politikos subjekto institucinės struktūros sudėtingumas kelia rimtų uždavinių.
- Dedamos pastangos siekiant į vystomojo bendradarbiavimo programas įtraukti konfliktų prevencijos analizę ir veiksmus, spręsti pažeidžiamumo atvejus, skatinti gamtos išteklių valdymo skaidrumą ir nešališkumą, remti nusiginklavimo, demobilizacijos ir reintegracijos programas, saugumo sektoriaus reformą, kontroliuoti ginklų eksportą, neteisėtą prekybą mažaisiais ir lengvaisiais ginklais, žmonėmis, narkotikais ir sprogmenimis.
- Itin svarbus bendradarbiavimas su kitais subjektais: JT, ESBO, regioninėmis organizacijomis (tokiomis kaip AU) ir pilietinės visuomenės organizacijomis.
- Vis dėlto saugumo ir vystymosi koordinavimą reikia dar gerinti. Todėl reikia stiprinti Komisijos ir Tarybos organizacinius mechanizmus, kad priimant su saugumu susijusius sprendimus būtų atsižvelgiama į vystymosi klausimus; teikiant informaciją apie vystomąjį bendradarbiavimą ir pagalbą jam, nuolat atlikti su saugumu susijusius tyrimus, gerinti perėjimą nuo vienos finansinės priemonės prie kitos, toliau kurti bei palaikyti partnerystę su įvairiomis tarptautinėmis ir regioninėmis organizacijomis bei pilietine visuomene.
- Įgyvendinant būsimą ES ir Afrikos strateginę partnerystę bus imtasi konkrečių iniciatyvų Afrikos žemyno poreikiams patenkinti į vystymosi ir saugumo sritį vis labiau integruotomis ir horizontaliomis priemonėmis.

2.5. Žemės ūkis

- Žemės ūkis ypatingai svarbus besivystančioms šalims ir daro didžiulę įtaką jų ekonomikos augimui, skurdo mažinimui ir apsirūpinimui maistu.
- EB įdėjo daug pastangų, kad jos Bendroji žemės ūkio politika taptų palankesne vystymuisi. Besivystančioms šalims patekti į EB rinką sudarytos apskritai gana palankios sąlygos, kadangi taikomi labai maži mokesčiai arba nuo jų atleidžiama. Buvo padaryta akivaizdi pažanga sprendžiant eksporto subsidijų ir Bendrijos žemės ūkio subsidijų sukeliama kainų iškraipymo problemas, vieną po kitos atlikus reformas, padėjusias suderinti Bendrijos žemės ūkio poreikius ir VPD tikslus.
- Nuo 2003 m. buvo labai sumažintos eksporto subsidijos ir prekybą iškraipiančios Bendrijos subsidijos. Iki 2011 m., kai bus visiškai įgyvendintos 2003 ir 2005 m. pradėtos BŽŪP reformos, apie 90 % tiesioginių ES išmokų bus atsieta nuo gamybos. PPO derybose ES pasiūlė iki 2013 m. panaikinti visas eksporto subsidijas ir 70 % sumažinti prekybą iškraipiančią Bendrijos paramą.
- ES vystomojo bendradarbiavimo politikoje numatyta parama žemės ūkio vystymuisi ir kaimo plėtrai, ypač Afrikoje. Šiuo atžvilgiu svarbus žingsnis yra iniciatyvos, įgyvendinamos stiprinant bendradarbiavimą su besivystančiomis šalimis dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių taikymo.

2.6. Žuvininkystė

- Žuvininkystė yra svarbi ekonominė veikla daugelyje besivystančių pajūrio šalių ir gali daryti didelę įtaką apsirūpinimui maistu.

- Žvejybos partnerystės susitarimais ES laivynams leidžiama naudoti besivystančių šalių jūrų išteklius, kadangi šios šalį neviseškai išnaudoja savo žuvų išteklius. Po 2002 ir 2004 m. ES žuvininkystės politikos reformos šie susitarimai daug geriau derinami su vystymosi tikslais.
- Pagrindiniai klausimai – žuvų išteklių ir žuvų pertekliaus mokslinio įvertinimo kokybė; tvaraus vystymosi ir biologinės įvairovės problemų integravimas; besivystančių šalių šiuo metu pagal žvejybos partnerystės susitarimą gaunamo finansavimo jų žuvininkystės veiklai plėsti panaudojimo būdai; kovos su neteisėta, nedeklaruota ir nereguliuojama žvejyba priemonės.

2.7. Socialinė globalizacijos, užimtumo ir tinkamo darbo dimensija

- Dirbantys už mažą atlyginimą sudaro pusę pasaulio neturtingųjų, dirba milijonai vaikų. ES pastangos sustiprinti socialinę globalizacijos dimensiją iš esmės sutampa su Tūkstantmečio vystymosi tikslais.
- Užimtumo, socialinės sanglaudos ir tinkamo darbo skatinimas yra Europos socialinės politikos darbotvarkės ir Europos konsensuso dėl vystymosi dalis.
- Nors Bendrijos užimtumo ir socialinė politika neturi tiesioginės įtakos besivystančioms šalims, ES veiksmai šioje srityje dviem pagrindiniais būdais daro didelį teigiamą poveikį. Pirmiausia, ES propaguoja tarptautinę socialinės globalizacijos dimensijos ir tinkamo darbo darbotvarkę. Be to, regioniniu ir nacionaliniu lygiu ES vis plačiau įtraukia užimtumo ir socialinius klausimus į savo dialogą, bendradarbiavimo programas ir prekybos santykius su besivystančiomis šalimis ir regionais.
- ES parama sąžiningai prekybai ir Bendrajai preferencijų sistemai (GSP+) yra ES veiklos, kuri gali turėti didelį poveikį (ypač jei ji derinama su atitinkamomis vystomojo bendradarbiavimo programomis) pavyzdžiai.

2.8. Migracija

- Dabar aiškiai suvokiama, kad migracija vystymuisi gali būti ir naudinga, ir žalinga. Todėl svarbu bandyti išnaudoti teigiamus migracijos ir vystymosi politikos sričių ryšius ir sąveiką.
- Iki šiol pasiekta nemaža pažanga migracijos ir vystymosi srityse, nustatant politikos struktūrą ir užmezgant politinį dialogą regioniniu ir šalių lygmeniu, ypač su Afrika.
- Dabar, kai politinė sistema jau parengta, reikia siekti pažangos: politikos kryptis, susitarimus bei veiksmų planus paversti konkrečiais realų poveikį turinčiais veiksmais. Kol kas buvo imtasi tik keleto veiksmų: perlaidų siuntimą padaryti pigesniu, greitesniu ir saugesniu, remti bendradarbiavimą su išeivių organizacijomis, protų nutekėjimą paversti protų apytaka; šiose srityse daugelis valstybių narių neseniai pradėjo kurti atitinkamas priemones. Politinis dialogas ir būsimoji nauja ES ir Afrikos strategija ateityje atvers daugiau bendradarbiavimo galimybių.

2.9. Moksliniai tyrimai

- Gebėjimas kurti, įvaldyti ir taikyti naujas žinias tampa vis svarbesniu šiuolaikinės ekonomikos tarptautinio konkurencingumo veiksnium bei prisideda prie tvaraus vystymosi. Tačiau besivystančioms – ypač Afrikos – šalims dažnai trūksta žmogiškųjų ir institucinių išteklių, kad jos galėtų imtis veiksmų šioje srityje.
- ES mokslinių tyrimų politika prie vystymosi tikslų įgyvendinimo prisideda dviem pagrindiniais būdais. Pirmiausia, ja remiamos bendros svarbos mokslinių tyrimų programos, taip pat ir besivystančiose šalyse. Antra, teikiant pagalbą konkrečioms tarptautinio

bendradarbiavimo projektams, kuriuose dalyvauja besivystančių šalių mokslinių tyrimų centrai, universitetai ir kitos suinteresuotosios šalys, šia politika prisidedama prie konkrečių tam tikros srities žinių ir pajėgumų kūrimo pietų šalyse.

- Europos kosmoso politika taip pat prisidedama prie vystymosi; ji taps glaudesnio Europos ir Afrikos bendradarbiavimo naudojant kosminės erdvės priemones ir atliekant tvaraus vystymosi mokslinius tyrimus pagrindu. Navigacija, žemės stebėjimas (ypač Europos iniciatyva „Pasaulinės aplinkos ir saugumo stebėjimo sistemos“), palydoviniai ryšiai ir mokslas gali būti laikomi horizontaliomis ES įsipareigojimo siekti Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimo priemonėmis.
- 7-ojoje bendrojoje mokslinių tyrimų programoje (2007–2013 m.) gali dalyvauti visos norinčios pasaulio šalys. Tačiau besivystančioms (ypač mažiausiai išsivysčiusioms) šalims dalyvauti trukdo žmoniškųjų ir institucinių pajėgumų trūkumas mokslo ir technologijų srityse. Taigi šalių pastangos sukurti mokslo ir technologijų pajėgumus turėtų būti remiamos vystomuoju bendradarbiavimu, jį derinant su kitomis priemonėmis bei programomis.
- Kita susirūpinimą kelianti vystymosi problema – su ES mokslinių tyrimų politika susijęs protų nutekėjimas, kadangi į Europą pritraukiami itin kvalifikuoti mokslininkai. Siekdama spręsti šią problemą Komisija toliau taiko Marie Curie tarptautinės reintegracijos paramos sistemą, kad į savo šalį grįžę mokslininkai galėtų tęsti mokslinius tyrimus.

2.10. Informacinė visuomenė

- Informacijos ir ryšių technologijos gali būti svarbi vystymosi priemonė: jos skatina konkurencingumą, ekonomikos augimą ir socialinę pažangą, taip pat suteikia naujus laisvos minčių ir nuomonių raiškos būdus, prisidedančius prie demokratijos, žodžio laisvės, žmogaus teisių ir žmonių tarpusavio supratimo sklaidos. Tačiau dėl informacijos ir ryšių technologijų taip pat gali padidėti skirtumai tarp šiaurės ir pietų valstybių bei tarp informacijos turtingųjų ir informacijos vargšų.
- Įtvirtinant informacijos visuomenę besivystančiose šalyse reikia vadovautis subalansuotu požiūriu, derinant privačias investicijas į IRT infrastruktūras ir vyriausybės veiksmus kuriant palankią reguliavimo aplinką bei IRT raštingą visuomenę ir darbuotojus.
- Reikia toliau skatinti politinį dialogą ir paramą pajėgumų stiprinimui. Be to, reikėtų išplėsti prieigą prie mokslinių tyrimų ir švietimo tinklų bei siekti aktyvesnio besivystančių šalių dalyvavimo 7-ojoje bendrojoje mokslinių tyrimų programoje. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas Afrikai į pietus nuo Sacharos.

2.11. Transportas

- Veiksmingos transporto infrastruktūros kūrimas reikalingas įgyvendinant Tūkstantmečio vystymosi tikslus, taip pat labai svarbus skatinant konkurencingumą ir ekonomikos augimą. Tvaraus transporto skatinimas yra svarbi ES vystomojo bendradarbiavimo programų dalis, susijusi su visomis transporto rūšimis ir prekių bei asmenų judėjimą gerinančiomis paslaugomis.
- ES vidaus transporto politika daro įtaką besivystančioms šalims dviem pagrindiniais būdais. Pirmiausia, dalyvaudama tarptautinėse organizacijose ES prisideda prie tarptautinių standartų nustatymo, aviacijos susitarimų sudarymo ar bendradarbiavimo tarptautiniuose projektuose, pavyzdžiui, Galileo. Be to, ES politika siekiama nustatyti aukštus aplinkos, socialinius, saugumo ir apsaugos standartus, taikomus tiek į jos teritoriją patenkantiems orlaiviams, laivams ir sausumos transporto priemonėms, tiek savo pačios oro ir jūrų laivynui bei sausumos transporto priemonėms.

2.12. Energetika

- Elektros energija ir švarus kuras valgiui gaminti labai pagerintų sanitarines bei sveikatos sąlygas ir gyvenimo kokybę dviems milijardams žmonių, kurie valgiui gaminti naudoja tradicinį biomasės kurą ir (arba) negali naudoti modernių energetikos paslaugų⁵.
- ES įgyvendina keletą svarbių iniciatyvų, kurių tikslas – skatinti reikiamą ir tvarią energetikos paslaugų prieinamą kainą tiekiamą besivystančiose šalyse. Pagrindinės iš šių iniciatyvų – ES skurdo panaikinimo ir tvaraus vystymosi iniciatyva energetikos srityje, ES ir Afrikos infrastruktūros partnerystė bei ES ir Afrikos partnerystė energetikos srityje.
- Nauja Europos energetikos politika⁶ siekiama, kad visoms ES valstybės narėms būtų teikiama tvari, patikima ir konkurencinga energija, taip pat kad Europos energetikos ir vystymosi politika būtų naudinga visiems. ES pastangos įvairinti energijos tiekimą ir kurti energiją taupančias bei atsinaujinančios energijos technologijas atneš naudos besivystančioms šalims, ypač Afrikoje.
- Bendra energetikos iniciatyvų besivystančiose šalyse sėkmė labiausiai priklausys nuo to, kaip bus sprendžiamos susijusios aplinkos, klimato kaitos ir energetikos paslaugų tiekimo neturtingiems žmonėms (taip pat kaimo vietovėse) problemos.

3. IŠVADA

Visos šioje ataskaitoje aptartos politikos sritys daro poveikį besivystančių šalių ekonominei, socialinei ir aplinkos padėčiai arba politinei padėčiai ir perspektyvoms.

Net ir vadinamosios vidaus politikos sritys, pavyzdžiui, socialinė arba transporto politika, gali daryti teigiamą arba neigiamą poveikį vystymuisi. Šis poveikis priklauso nuo pasaulinio konteksto ir konkrečios kiekvienos šalies situacijos. Pavyzdžiui, klimato kaita ir energetika tampa svarbiais prioritetais ne tik ES viduje, bet ir žiūrint iš vystymosi perspektyvos. Be to, keičiantis galios pusiausvyrai tarptautinėje arenoje, ES socialinių vertybių skatinimo pasauliniu, regionų ir šalies lygmeniu politika ateityje taps vis svarbesnė.

Taigi, šia ataskaita patvirtinama, kad visas politikos sritis reikia nagrinėti atsižvelgiant į VPD. Be to, reikėtų geriau išnaudoti kai kurias sričių, kuriomis galima labai prisidėti prie vystymosi (pavyzdžiui, informacijos ir ryšių technologijos bei moksliniai tyrimai), galimybes.

Aptariant visas dvylika politikos sričių, nustatyta, kurias kylančias problemas būtų galima spręsti plačiau naudojant sąveiką su vystymosi politika. Itin sudėtingose srityse, pavyzdžiui, migracijos ir saugumo, reikia suderinti Europos interesų apsaugą ir šalių partnerių siekius bei priimti visiems naudingus sprendimus.

Bendrai kalbant, ES ėmėsi konkrečių veiksmų VPD gerinti. To siekdama ji patobulino savo organizacines priemones valstybių narių, Tarybos ir Komisijos lygmenimis. Šios ataskaitos rengimas pats savaime prisidėjo prie vidaus politikos departamentų suvokimo apie jų vykdomos politikos poveikį vystymuisi gerinimo.

Tačiau, kalbant apie konkrečius rezultatus, pasiekta pažanga yra menkesnė už numatytą Europos vystymosi konsensuse. Dar trūksta supratimo ir žinių. Išskyrus vystymosi bendruomenę, į šią veiklą įsitraukia mažai dalyvių iš institucijų, pilietinės visuomenės ir privataus sektoriaus.

⁵ *The World Energy Assessment: Overview – 2004 Update*, UNDP, UNDESA ir Pasaulio energetikos taryba. Žr. <http://www.undp.org/energy/weaover2004.htm>

⁶ 2007 m. sausio 10 d., COM(2007) 1 galutinis.

Kad būtų įgyvendintas „Europos pasaulyje“ darbotvarkės tikslas siekti darnos, veiksmingumo ir matomumo⁷, reikalingas nuolatinis aukšto lygio politinis įsipareigojimas. Todėl reikia didinti suvokimą, kad vystymasis ir skurdo mažinimas yra naudingi pačiai Europai.

Kalbant konkrečiai, iš gautų atsakymų į klausimynus aiškėja pagrindiniai neišspręsti klausimai:

- valstybės narės pabrėžė, kad reikia iš naujo apvarstyti ir patobulinti Tarybos procedūras,
- kaip galima greičiau įtraukti VPD į nacionalines ir regionines bendradarbiavimo strategijas,
- gerinti dalijimąsi informacija,
- geriau naudoti poveikio vertinimo procedūrą,
- VPD nenutrūkstamą darbo programą padaryti veiksmingesnę.

Dar reikia išnagrinėti kai kuriuos galimus ryšius. Reikia šalies, regiono ir pasauliniu lygmeniu stiprinti dialogą su besivystančiomis šalimis dėl kitų nei pagal ES politikos sričių poveikio. Tokį politinį dialogą Komisija ir valstybės narės gali plėtoti sudarant šalies strategijos dokumentą. Taip pat reikia atsižvelgti į VPD požiūrio svarbą besivystančių šalių politikai, nes daugelyje politikos sričių teigiami ES politikos rezultatai priklauso nuo tuo pat metu šalių partnerių įdėtų pastangų. Svarbus žingsnis šia linkme – įtraukti VPD į rengiamą naują bendrą ES ir Afrikos strategiją.

⁷ 2006 m. birželio 8 d., COM(2006) 278, *Europa pasaulyje – praktiniai patarimai siekiant didesnės darnos, veiksmingumo ir matomumo*; 2006 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvados.